

VŠEHRD

LIST ČESKOSLOVENSKÝCH PRÁVNÍKŮ

Uveřejňování tiskem zpráv o veřejných jednáních sborů zákonodárných.

Rudolf Thurner (Praha).

Zákon o tisku v § 28 odst. 3. ustanovuje: Avšak za to, když někdo věrně dle pravdy učiní sdělení o veřejném rokování říšské rady a sněmu, nemůže k odpovědnosti poháněn býti. (Text Lepařova vydání trest. zákona.)

Tímto zákonným ustanovením zbavil zákonodárce odpovědného redaktora odpovědnosti za event. trestné činy, spáchané uveřejňováním zpráv o jednání sněmoven Národního shromáždění, ovšem za podmínek v zákoně vypočtených.

Bude-li řešena otázka, proč zákonodárce suspendoval pro tento případ obecný předpis § 28 odst. 1. tisk. zák. čili bude-li hledána ratio tohoto předpisu, bude nutno do jisté míry všimnouti si předpisů ústavního práva, a to jednak ustanovení o právním postavení členů zákonodárných sborů, jednak předpisů o způsobu jednání ve sněmovnách. Nelze ovšem opomenouti té okolnosti, že zákonodárce přihlížel k ustanovením rakouského práva ústavního; než zjišťujeme-li dneska racionem shora jmenovaného zákonného předpisu, přichází v úvahu nyní platné právo ústavní. (Viz ustanovení zák. o zákonné ochraně Č. S. R. ex 23. července 1919 čís. 349 Sb. z. a n.)

Ústavní listina (§ 36, 1. věta) prohlašuje schůze N. S. v principu za veřejné a tudíž každému přístupné. (Podobná ustanovení o veřejnosti jednání na říšské radě obsahoval § 23 zákl. zák. stát. o zastup. říše a § 18 vnitř. jedn. ř. pan. sněm.) Ježto členové N. S. jsou jménem určitého počtu občanstva vysíláni do N. S. jako delegáti a ve funkci členů N. S. pak zastupují netoliko vlastní voliče, nýbrž celý národ (srov. § 1—1, 22—1 úst. l., resp. § 16—1 zákl. zák. stát. o zast. ř.), je spravedливо, že každému občanu je dána možnost býti přítomnu jednání N. S. a každému voliči že je dána možnost jakési kontroly výkonu mandátu jím voleného člena N. S. Vždyť konečně Národní shromáždění není jen, jak říká Vavřínek, »hlasovacím aparátem pro vládní předlohy zákonů, ale také národním výborem pro stížnosti«.

Odpovědný redaktor, jenž dává uveřejnití projev člena N. S., učiněný u výkonu mandátu ve sněmovně N. S., nečiní pak nic

jiného, než že činí přístupným tento projev všem těm občanům a voličům, kteří z jakéhokoliv důvodu nemohli být sami osobně přítomni schůzi sněmovny N. S., v níž člen N. S. onen projev učinil. Jestliže by měla být dána možnost žalobci ať veřejnému ať soukromému znemožniti či potlačiti zveřejnění takového projevu člena N. S. čili učiniti jej známým těm státním občanům a voličům, kteří nemohli se oné schůze zúčastniti, byla by pak do jisté míry porušena zásada veřejnosti jednání zákonodárných sborů. Je pak tisk vedle rozhlasu jediným a nejrozšířenějším prostředkem zveřejňování. Svobodu parlamentárního zpravodajství velmi vřele hájí Sládeček: »Svoboda parlamentárního zpravodajství musí být považována za samozřejmý důsledek plynoucí z osobní imunity, kterou zaručuje moderní právo poslancům ve výkonu jejich čestného úřadu. Těžko lze si mysliti, aby poslanci bylo volno beztrestně z tribuny řečnické všecko hlásati, co dle svého přesvědčení považuje za svou povinnost a žurnalista, aby mohl být volán k zodpovědnosti pouze proto, že o b j e k t i v n ě referuje o tom, co bylo předmětem jednání parlamentárního« (str. 356).

Tiskový zákon v § 28 odst. 3. nezbavuje odpovědného redaktora odpovědnosti bez výhrady. Musí totiž sdělení redaktorovo být učiněno věrně dle pravdy a musí se týkati veřejného rokování zákonodárných sborů.

(S d ě l e n í v ě r n ě d l e p r a v d y.) Zákon zde výslovně dovoluje zveřejňování jednání schůzí sněmoven N. S. Jednou z podmínek je, aby vylíčení bylo pravdivé. Zákon nevyžaduje, aby bylo zveřejněno celé jednání schůze do všech detailů, ani aby bylo uveřejněno každé jednání (projev) z určité schůze N. S.; může tudíž být referováno jen o určitém projevu některého člena N. S. Referát však musí být pravdivým; může být podán stručně, ale nesmí být stručností porušena o b j e k t i v n í pravda o projevu u výkonu mandátu ve sněmovně N. S. učiněném, zejména nesmí být pravda porušena tím, že na př. nebude referováno o projevech souhlasu nebo nevole s učiněným projevem člena N. S. anebo o tom, že člen N. S. byl pro svůj projev volán předsedou schůze k zodpovědnosti (porušení pravdy po stránce formální) anebo že úpravou novinového referátu nastane vnitřní neshoda mezi obsahem referátu a obsahem projevu člena N. S. (porušení pravdy po stránce materiální).

(V e ř e j n á r o k o v á n í.) Zveřejněna může být každá zpráva o ústních jednáních toliko z veřejných schůzí Národ. shromáždění. Jest totiž ústavní listinou v § 36. připuštěno konati také neveřejné schůze N. S., a to v případech stanovených jednacími řády sněmoven N. S. (Srov. § 23. zák. zák. stát. o zast. říše.) Na referáty o těchto neveřejných schůzích N. S. vztahují se obecné předpisy trest. zákona.

K tomu srov. Sládeček na str. 362: »není tudíž pochybné, že řeč poslanecká může obsahovati skutkovou povahu určitého trestního činu.« na str. 366: »...otáz-

ka, pokud smí uveřejniti list řeč poslancovu, v níž ve formě interpelace jest uveřejněna zpráva, která dříve byla zabavena. Nejvyšší dvůr maje o této otázce znovu rozhodovati, důsledně rozhodl, že konfiskace taková není odůvodněnou.« K této poslední citaci jest dodati: Ustanovení §u 24. tisk. zák. neporoučuje redaktor, jenž ve sněmovně N. S. přednesenou interpelaci člena N. S., do kteréžto interpelace pojal onen člen N. S. nějakou zprávu, pro jejíž uveřejnění byl časopis prve konfiskován, uveřejní v novinách. Viz rozhod. ex 26. dubna 1898 čís. 5830: »Věrné opakování interpelace z říšské rady, v níž zabavený spis byl čten, není trestným.«

Budou-li tedy tyto zákonné podmínky splněny, praví § 28 odst. 3. tisk. zák., že odpovědný redaktor nemůže býti poháněn k o d p o v ě d n o s t i.

Tento předpis, vykládán v souvislosti s ustanoveními § 28 odst. 1. tisk. zák., znamená, že odpovědný redaktor nemůže býti stíhán pro event. trestné činy, spáchané uveřejněním takto kvalifikované zprávy.

Jeví se tedy ustanovení § 28 odst. 3. tisk. zák. jako pouhá negace ustanovení prvního odstavce téhož paragrafu. Jako nutný důsledek toho pak je, že nejsou tu tangovány povinnosti, plynoucí z předpisů, obsažených v druhé části tisk. zákona.

Tomuto tvrzení ostatně nasvědčuje i s y s t e m a t i k a tiskového zákona; neboť tiskový zákon o trestných činech obsahových pojednává v části třetí a contratrio částky druhé, v níž pojednává o trestných činech pořádkových. — Kdyby snad měla se vykládati ustanovení § 28 odst. 3. tisk. zák. v tom smyslu, že odpovědný redaktor splněním zákonných podmínek § 28 odst. 3. tisk. zák. je sprostěn zároveň povinností, plynoucích mu z § 19. tisk. zák., pak bylo by nutno zde připustiti suspensí veškerých předpisů, obsažených v části druhé tisk. zák. Tím méně ovšem bylo by lze hájiti, že zákonodárce chtěl ustanoveními § 28 odst. 3. tisk. zák. zbaviti odpovědného redaktora povinností, plynoucích mu z § 19. tisk. zák., kdežto ostatní povinnosti, uložené odpovědnému redaktorovi předpisy této druhé částky tisk. zák., že chtěl nechati nedotčeny.

Správnosti zde hájeného výkladu odpovědnosti nasvědčuje rovněž účel tohoto zákonného předpisu. Neboť, kdyby byla připuštěna suspense odpovědného redaktora od povinností, uložených odpov. redaktorovi předpisy § 19 tisk. zák., pak vyskytovaly by se na př. případy, že by jednotlivci byli v tiskopise veřejně bezdůvodně obviňováni z trestných činů, a to v pravdivě podaných zprávách o jednání sněmoven N. S.; tito by pak nemohli přiměti odpov. redaktora k veřejné opravě takovýchto nepravdivých zpráv.

Pozdější zákonodárce ustanoveními prvního odstavce § 1. tiskové novely (t. j. zákonu č. 124 Sb. z. a n. ex 1924) vylučuje platnost § 28 odst. 3. tisk. zákona vůbec, pokud jde o křivé obvinění, utržení a urážky na cti (§ 209 trest. zák., § 514 voj. trest. zák., § 493 trest. zák. a § 766 voj. trest. zák.),

Pokud pak jde o ostatní trestné činy, zůstává jedinou ochranou výklad § 28 odst. 3. tisk. zák. výše hájený.

Zde podávaný výklad odpovědnosti odpov. redaktora konečně nepřím o podporuje i § 2. tisk. novely, který mluví o tiskovém zveřejňování úředních zpráv a vylučuje trestní odpovědnost redaktorovu za event. trestné činy v nich obsažené. Výslovně však stanoví povinnost odpovědného redaktora přijmouti a uveřejniti opravu.

(Redakční poznámky.) Jest samozřejmo, že ustanovení § 28 odst. 3. tisk. zák. nikterak netýkají se poznámek redakčních, připojených k vylíčení jednání schůzí sněmoven N. S. Tyto podléhají obecným normám trest. zákonů.

Lit.: Matějka Dr. Doc.: Ústava českoslov. republiky, str. 6, 17, 20—21, — vyd. 1928, Miříčka Dr. Prof.: Trestní právo hmotné, d. II., str. 41—42, — vyd. 1925, Hoetzel Dr. Prof.: Ústavní listina československé republiky, str. 7 — vyd. 1928, Vavřínek Dr. Prof.: Základy práva ústavního, díl. II., str. 45, 46, 140—143, — vyd. 1925, Sládeček Dr.: Tiskové právo trestní a policejní, str. 355—366, — vyd. 1899, Pražák Dr. Prof.: Rakouské právo ústavní, d. III., str. 201, 251, vyd. 1902.

Instanční rozhodování autonomních sborů.

Dr. Miloslav Horka (Praha).

Zákon o organizaci politické správy z 14./7. 1927 č. 125 Sb. z. a n. přenesl v §§ 5 a 6 veškerou vnitřní správu a práva příslušející dříve státním politickým úřadům a samosprávným korporacím na okresní a zemské úřady. Současně odňal zásadním ustanovením čl. 7 a 8 org. zák. veškeré instanční rozhodování okresním a zemským výborům i zastupitelstvům. Vedle ostatní působnosti hospodářské, normotvorné, iniciativní a poradní ponechána podle § 99, org. zák. okresním a zemským výborům dohlédací pravomoc nad obcemi, avšak stanoveno striktně, že výkonem dohlédací moci nevyrozumívá se rozhodování pořadem stolic.

Tedy zásadou je, že ani okresním, ani zemským výborům, případně zastupitelstvům, nepřisluší instančně rozhodovati a nalézati právo v oboru veřejného práva.

Avšak zásada tato je prolomena.

Zákon o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy z 15./6. 1927 č. 77 Sb. z. a n. a — jenž